

Straatepistemologie (SE) is een gespreks hulpmiddel dat mensen helpt om de kwaliteit en betrouwbaarheid van hun redeneren te reflecteren op een niet confronterende manier. Hier zijn een paar stappen die kunnen helpen in een gesprek. Voel je niet verplicht om deze stappen allemaal toe te passen. Hou jezelf in en beweeg mee met je gesprekspartner.

1. Onderwerp kiezen, toestemming vragen, SE introduceren

- Wat is je stelling?
- Vind je het goed als ik daar wat vragen over stel?
- Ik wil heel graag je overtuiging in die stelling onderzoeken en de manier van redeneren daarachter.
- Het doel is om je manier van redeneren te begrijpen en samen te onderzoeken hoe betrouwbaar die manier van redeneren is.
- Als je wil vind ik het prima om ook zelf die vragen te beantwoorden.
- De benadering die ik wil toepassen in dit gesprek wordt Straatepistemologie genoemd. Het doel is om te onderzoeken hoe we tot conclusies komen.

2. Het stelling verduidelijken. De "Wat" vragen

- Wat bedoel je daarmee?
- Kun je dat uitleggen, zodat ik het beter begrijp?
- Kun je me je beste voorbeeld geven van hoe dat werkt?

Als de stelling ethisch is:

- Vind je dat daar iets aan moet gebeuren?
- Wat voor resultaat verwacht je daarvan?
- Dus jij denkt dat deze [met name] acties, deze [verifieerbare] gevolgen zouden hebben?
- Wat zijn de voor- en nadelen van deze oplossing?

Toetsen van het belang van nadenken over de stelling:

- Hoe belangrijk is dit onderwerp voor jou?
- Denk je dat mensen die het niet met jou eens zijn het mis hebben?
- Als jouw stelling op een bepaalde manier niet klopt, wil je dat dan weten?

3. De mate van vertrouwen bepalen

- Hoeveel vertrouwen heb je in deze stelling?
- Op een schaal van 0 tot 100%, hoeveel vertrouwen heb je er dan in dat jouw [specifieke] stelling juist is?

4. De redenen van het vertrouwen onderzoeken. De "Waarom" vragen

- Waarom denk je dat?
- Waarom heb je hier zoveel vertrouwen in?
- Wat is volgens jou de voornaamste reden van dat vertrouwen?
- Als je die [specifieke reden] niet zou hebben, hoe zou dat jouw vertrouwen veranderen?
- Als we al jouw redenen in een taart schema zetten hoe groot stuk is dan elk van je redenen?

5. Onderzoeken hoe betrouwbaar de methode is. De "Hoe" vragen

Socratisch onderzoek

- Zou dit [specifieke] bewijs ons zoveel vertrouwen moeten geven?
- Zou dezelfde redenering ook bij andere beweringen kunnen werken?
- Kunnen onze gevoelens ons bedriegen?
- Kan iemand ergens van overtuigd zijn dat niet waar is?
- Als een [specifieke] gebeurtenis plaatsvindt na een andere [specifieke] gebeurtenis, betekent dit dan altijd dat het ene het gevolg was van het andere?
- Hoe kunnen we dit toetsen?

Alternatieve verklaringen aanbieden

- Welke alternatieve verklaringen kun je bedenken?
- Kun je erachter komen welke alternatieve verklaring het meest geloofwaardig is?
- Als er mogelijk andere verklaringen zijn, zou je die dan willen weten?

De bewering controleren

- Hoe kunnen we toetsen of het echt waar is?
- Is het mogelijk dat je je vergist?
- Hoe kan aangetoond worden dat je je mogelijk vergist heb?
- Welk nieuw bewijs kan jouw vertrouwen in jouw bewering essentieel veranderen?

De "buitenstaander" toets

- Als iemand anders dezelfde [specifieke] methodes gebruikt en een andere conclusie trekt als jij, hoe zou een buitenstaander kunnen bepalen welke bewering waarschijnlijker is?
- Als sommige methodes kunnen leiden naar verschillende en tegengestelde conclusies, wat zegt dat dan over de betrouwbaarheid van deze methodes?
- Welke vraag zou volgens jou belangrijk zijn om mee verder te gaan?
- Welke vraag zou goed zijn om jezelf te stellen?

6. Feedback en terugkijken

- Heb je interessante gedachten aan dit gesprek overgehouden?
- Wat zou je willen zeggen over de mate van vertrouwen in je stelling na dit gesprek?
- Vond je het een prettig gesprek?

7. Het gesprek afsluiten

- SE gesprekken kunnen over en weer gaan. Vraag of ze deze vragen op jou willen toepassen of misschien willen weten hoe jij over het onderwerp denkt.
- Contactgegevens en informatie uitwisselen.
- Bedankt voor dit gesprek!